

20 juni 2008

Buitengewone vergadering van het Uitvoerend Comité van de IPU in Genève

In de IPU worden alle belangrijke beslissingen over de werking en de activiteiten van de organisatie genomen door de Bestuursraad, waar elk lidparlement drie vertegenwoordigers in heeft. Het is de taak van het Uitvoerend Comité om de besluiten van die Bestuursraad voor te bereiden. In de regel volgt de Raad de voorstellen van het Uitvoerend Comité. Het Comité bestaat uit de Voorzitter van de IPU en zestien leden. Volksvertegenwoordiger Geert Versnick is een van hen.

Tijdens de laatste IPU-assemblee in Kaapstad (13-18 april 2008) besliste de Raad dat Palestina volwaardig lid van de IPU moest kunnen worden en gaf hij het Uitvoerend Comité opdracht om de noodzakelijke statutenwijziging voor te bereiden. Het opstellen van zo een amendement was het belangrijkste punt op de agenda van de vergadering van 20 juni.

Volgens de huidige statuten kan Palestina geen volwaardig lid worden, want de IPU is “de internationale organisatie van de parlementen van de soevereine staten”.¹ Palestina heeft sinds 1975 wel een statuut van waarnemer met speciale rechten binnen de IPU, naar analogie van zijn statuut in de Verenigde Naties.

De discussie in het Uitvoerend Comité ging vooral over twee punten.

- Moet er een algemene regel geformuleerd worden waar in de huidige omstandigheden alleen Palestina onder valt of moet er specifiek voor Palestina een uitzondering in de statuten opgenomen worden?
- Welke Palestijnse instelling komt voor lidmaatschap in aanmerking: de PLC (*Palestine Legislative Council*), de parlementaire instelling die deel uitmaakt van de Palestijnse Autoriteit, of de veel oudere PNC (*Palestine National Council*), die deel uitmaakt van de PLO-structuur en waar alle PLC-leden ambtshalve lid van zijn?

Dhr. Versnick nam vooral over die laatste kwestie een onverzettelijk standpunt in. Hij herinnerde eraan dat hij persoonlijk geen voorstander was van een statutenwijziging maar dat hij zich in Kaapstad bij de beslissing van de meerderheid had neergelegd. Die beslissing houdt in dat er, gelet op de zeer specifieke situatie van Palestina, een uitzondering gemaakt wordt op de regel dat alleen parlementen van soevereine staten kunnen toetreden. De IPU zou echter elke geloofwaardigheid verliezen indien zij nog een stap verder ging en toeliet dat instellingen die zelfs geen parlement zijn, kunnen toetreden. Welnu, de PNC is geen parlement in de zin van de IPU maar de representatieve instelling van een bevrijdingsorganisatie. Alleen de PLC komt op dit ogenblik in aanmerking voor lidmaatschap.

¹ Cf. art. 1.1 van de statuten van de IPU. Art. 3.1 van de statuten preciseert: “Elk parlement dat werd ingesteld krachtens de wetten van een soevereine staat waarvan het de bevolking vertegenwoordigt en dat functioneert op het grondgebied van die staat, kan vragen om toe te treden tot de Interparlementaire Unie”. De notie “parlement” wordt in de statuten niet verder bepaald maar de Raad heeft in 1993 gepreciseerd dat een parlement, krachtens de wetten van de soevereine staat waardoor het werd opgericht, wetgevende bevoegdheden en controle over de regering van die staat moet hebben om voor IPU-lidmaatschap in aanmerking te komen.

Gelet op de moeilijke situatie waarin de PLC zich bevindt, door het conflict tussen Hamas en Fatah en de gevangenschap van vele PLC-leden in Israël, kan men eventueel wel een informele regeling treffen om leden van de PNC die geen lid van de PLC zijn in de IPU-delegaties van de PLC op te nemen. Iets dergelijks lijkt te worden toegepast in de Euromediterrane Parlementaire Assemblee.

Uiteindelijk kwam het Uitvoerend Comité vrij vlot tot een consensus over de volgende tekst:

“Het parlement dat werd ingesteld krachtens de basiswet van een territoriale entiteit waarvan de UNO erkent dat zij bestemd is om een staat te worden en die bij die organisatie een statuut van permanent waarnemer met belangrijke bijkomende rechten en privileges heeft, kan eveneens lid worden van de Interparlementaire Unie”.

De verwijzing naar het statuut bij de VN maakt dat alleen Palestina in aanmerking komt. De verwijzing naar de basiswet van de toekomstige staat Palestina maakt dat alleen de PLC in aanmerking komt.

Tijdens de volgende IPU-assemblee in Genève (13-15 oktober 2008) zal het amendement besproken en in stemming gebracht worden. In een tweede fase dient de Raad dan te beslissen over de eigenlijke toetreding van Palestina. Het is de bedoeling dat ook die kwestie tijdens de volgende assemblee geregeld wordt.

Het Uitvoerend Comité heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om naast de kwestie Palestina nog enkele andere dossiers te behandelen.

- Het Comité gaf een positief advies over de toetreding van het parlement van Oman, het laatste in de Arabische wereld dat nog geen lid is van de IPU.
- Het Comité heeft aanbevolen om de oude schulden van het parlement van de Comoren, dat opnieuw lid wil worden, kwijt te schelden.
- Het Comité heeft het jaarverslag over de IPU-activiteiten ter versterking van de democratie in de wereld besproken en goedgekeurd. De bespreking van dat verslag werd in Kaapstad wegens tijdsgebrek uitgesteld.
- Het Comité heeft zijn voorstel in verband met de aanpassing van de regel betreffende de toekenning van visa aan de afgevaardigden naar de IPU-assemblees niet meer verder gewijzigd. De huidige regel is dat het gastland van een assemblee zich ertoe verbindt een visum te geven aan alle personen die de lidparlementen naar de assemblees afvaardigen. Op vraag van Canada, dat kandidaat is om in de komende jaren een assemblee te organiseren, heeft het Comité een voorstel gedaan om die regel te verfijnen, zodat toch bepaalde uitzonderingen mogelijk worden, zonder daarom het hek open te zetten voor visaweigeringen om politieke redenen, bijvoorbeeld op basis van sanctiemaatregelen buiten het kader van de VN. De Bestuursraad vroeg in Kaapstad meer tijd om zich over het voorstel te beraden. Het zal tijdens de volgende IPU-assemblee opnieuw aan de orde komen.